

Jenni Herrala

7.1.2019

VN/6279/2018
VN/6279/2018-PLM-5

Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM/635/03.01.01/2018, 15.11.2018

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ydinenergialain ja turvallisuuspalveluslain 21 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ydinenergialakia ja turvallisuuspalveluslakia ydin- ja säteilyturvallisuuden parantamiseksi ja lainsäädännön saattamiseksi paremmin perustuslain edellyttämälle tasolle. Puolustusministeriö toteaa, että esityksen tavoitteet ovat kannatettavia. Puolustusministeriö tuo esille seuraavat havainnot esityksestä:

Turvallisuuspalvelus

Esityksen nykytilan arviointia turvallisuuspalvelusta ehdotetaan täsmennettäväksi. Esityksessä on oletettu, että ydinlaitosten turvallisuusjärjestelyistä tietoa saavista henkilöistä ei voida laatia henkilöturvallisuuspalvelusta, koska turvallisuuspalveluksen tekemisen edellytyksenä on 21 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan fyysinen pääsy laitosalueelle tai rakentamisalueelle. Esityksessä on kuitenkin tarkasteltu vain yhtä suppeaa henkilöturvallisuuspalvelusta koskevaa lainkohtaa. Turvallisuuspalveluslain 19 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella perusmuotoinen turvallisuuspalvelus voidaan laatia tehtävissä, joissa henkilö voi vahingoittaa yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimivuutta tai kriittisen tuotannon jatkumista. Kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 57/2013, s. 38) viitataan valtioneuvoston 16.12.2010 tekemään yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa koskevaan periaatepäätökseen, jossa mainitaan esimerkiksi voimahuolto. Lainkohta kattaa ne henkilöt, jotka toimivat edellä mainitun turvallisuusstrategian mukaisissa elintärkeissä tehtävissä riippumatta siitä, ovatko he virkamiehiä vai yksityissektorilla toimivia ja toimivatko he johtotehtävissä tai käytännön työtehtävissä. Ydinlaitosten suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä turvallisuusjärjestelyistä tietoa saavista henkilöitä voitaisiin kyseisen kohdan perusteella laatia myös perusmuotoinen henkilöturvallisuuspalvelus.

Turvallisuuspalveluslain perusteluissa (HE 57/2013, s. 37) mainitaan, että perusmuotoista selvitystä koskevat säännökset voivat olla osin päällekkäisiä myös suppean henkilöturvallisuuspalveluksen laatimisen edellytyksiä koskevan ehdotetun 21 §:n säännösten kanssa. Sen, että turvallisuuspalveluksen edellytykset voisivat täyttyä useamman eri kohdan mukaan, voidaan perustellusti pitää oletettavana turvallisuuspalveluksen laatimisen yleisestä sallittavuudesta. Lisäksi Suojelupoliisilla on 24 §:n mukaisesti oikeus päättää henkilöturvallisuuspalveluksen tasosta. Perinteisesti kriittiseen tietoon pääsevästä henkilöistä on laadittu perusmuotoinen selvitys ja kriittisiin tiloihin pääsevästä puolestaan suppea selvitys. Tämä rajanveto on lieventynyt turvallisuuspalveluslain kokonaisuudistuksen myötä.

Edellä selvitetty tarkoittaa, että turvallisuuspalveluslaki mahdollistaa nykyiselläänkin joustavasti henkilöturvallisuuspalveluksen laatimisen esityksen tarkoittamissa tilanteissa tarkoituksenmukaisen tasoisena. Toisaalta esitetty turvallisuuspalveluslain muutos voidaan nähdä lainsäädännön täsmentämisenä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Jenni Herrala

7.1.2019

VN/6279/2018

VN/6279/2018-PLM-5

Esitetyn ydinenergialain 7 i § muotoiluissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että ydinlaitoksen turvallisuusjärjestelyistä tietoja saavista henkilöistä voidaan tarvittaessa tehdä myös perusmuotoinen selvitys. Ehdotettu muotoilu näyttää liiaksi rajaavan kyseiset tehtävät vain suppean selvityksen piiriin. Ehdotetun säännöksen ensimmäistä virkettä voitaisiin täydentää esimerkiksi näin:

Luvanhaltijan ja luvanhakijan on varmistettava palvelukseen tai toimeksiantosuhteeseen ottamansa henkilön nuhteettomuus ja luotettavuus turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitetulla turvallisuusselvityksellä tai turvallisuusselvitystodistuksella, jos henkilöstä voidaan mainitun lain 21 §:n 1 momentin 5 kohdan tai 19 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan tehdä turvallisuusselvitys.

Lennokkien ja miehittämättömien ilma-alusten kulkuun puuttuminen

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi turvahenkilöiden oikeudesta puuttua lennokkien ja miehittämättömien ilma-alusten käyttöön ydinvoimalaitosalueen liikkumis- ja oleskelurajoitusalueella, jolle on asetettu lentokielto. Ydinvoimalaitosten etäisen sijainnin vuoksi turvautuminen turvallisuusviranomaisiin nopeastikin havaituissa turvallisuusuhkissa ei ole aina mahdollista, mikäli ennakkotietoa lennokki- tai miehittämättömän ilma-alusten uhkasta ei ole.

Myös Puolustusvoimille on 1.1.2019 voimaan tulleella lailla (laki puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta 1089/2018) annettu oikeus puuttua lennokin ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun. Puolustusvoimilla on oikeus ottaa ilmailulain (864/2014) 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu lennokki ja 22 kohdassa tarkoitettu miehittämätön ilma-alus teknistä laitetta tai voimakeinoja käyttäen tilapäisesti haltuunsa, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun, jos se saapuu oikeudetta Puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevan alueen yläpuoliseen ilmatilaan tai luvatta sellaiselle ilmailulain 11 §:ssä tarkoitettulle ilmailun rajoitusalueelle, joka sijaitsee edellä tarkoitettun alueen yläpuolella. Puolustusvoimilla on oikeus myös laissa mainittujen alueiden ulkopuolella Puolustusvoimien toimialaan kuuluvia tehtäviä suorittaessaan ottaa lennokki ja miehittämätön ilma-alus teknistä laitetta tai voimakeinoja käyttäen tilapäisesti haltuunsa, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun, jos sen liikkumisen tai muiden olosuhteiden perusteella on todennäköistä, että se vaarantaa maanpuolustusta tai Puolustusvoimien erittäin tärkeää toimintaa tai jos sen kulkuun puuttuminen on tarpeen Puolustusvoimien palveluksessa olevien turvallisuuden suojaamiseksi tai 18 a §:ssä tarkoitettun Puolustusvoimien turvaamistehtävän suojaamiseksi.

Puolustusministeriö pitää tarpeellisena sitä, että myös ydin- ja säteilyturvallisuuden kannalta on oltava toimivaltuus ja kyky puuttua lennokkien ja miehittämättömien ilma-alusten lainvastaiseen käyttöön. Miehittämättömien ilma-alusten ja lennokkien kulkuun puuttumista koskevalla säännöksellä pystyttäisiin vastaamaan havaittuihin turvallisuusuhkiin. Ydin- ja säteilyturvallisuuden kannalta on erityisesti tarve puuttua turvallisuutta uhkaavaan lennätystoimintaan. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan luvanhaltija tarvitsee ydin- ja säteilyturvallisuuden varmistamiseksi esitetyt toimivaltuudet. Puutteellinen sääntely heikentää turvallisuutta.

Kansliapäällikkö

Jukka Juusti

Vanhempi hallitussihteeri

Jenni Herrala

Jenni Herrala

7.1.2019

VN/6279/2018

VN/6279/2018-PLM-5

Jakelu Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi PLM HO Hallintopoliittinen osasto, Teemu Penttilä
PLM HO Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö, Hanna Nordström
Pääesikunta, oikeudellinen osasto